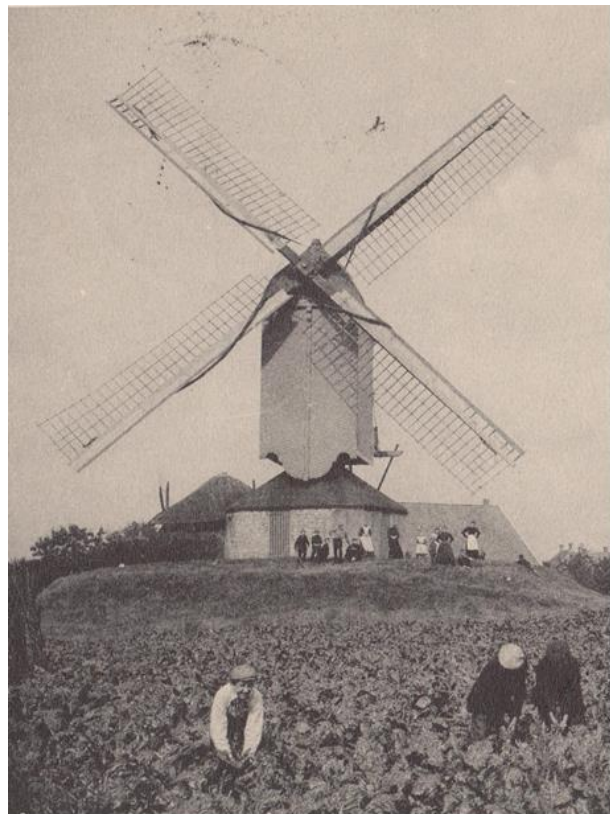

Relatieschets tussen de molens van Boven- en Beneden Leeuwen

Boven Leeuwen

Beneden Leeuwen

Wat hebben de verdwenen molen van Boven Leeuwen en de nog bestaande molen van het benedeneind met elkaar te maken? **Zonder de oude houten standermolen was er geen modernere stenen stellingmolen geweest!**

In 1392 ontvangt Herbert van Leeuwen de erfpacht van wind. Toen moet er dus al een windmolen op den hogen berg in het bovineind hebben gestaan. Deze molen zal in de loop der eeuwen een aantal keer ver- of herbouwd zijn maar op 30 juni 1835 staat er nog steeds een molen.

Jacobus van der Zande koopt dan de windkorenmolen, huis, schuur, tuin, boomgaard en land voor een bedrag van 9630 gulden. Als zijn vrouw Anna van de Koolwijk op 25 mei 1842, net bevallen van een dochter, twee dagen na een brand in het molenhuis komt te overlijden blijft Jacobus alleen achter met 6 kleine kinderen. Gradus Roefs, bakker in Wamel, en Francis van de Koolwijk, bierbrouwer in Leeuwen, zijn getrouwd met een zuster van Anna. Zij worden voogd en toezienend voogd over de kinderen Van der Zande. Jacobus jr blijft bij zijn vader wonen net als twee zussen. Egidius, de jongste zoon gaat bij zijn oom Gradus in Wamel wonen. Emerentia, de jongste dochter, gaat naar een oom en tante in Oijen.

Jacobus van der Zande hertrouwt op 26 november 1846 Arnolda Lagarde, weduwe van Peter van Lent. Nog geen vijf jaar later, op 27 augustus 1851, overlijdt Jacobus van der Zande. De oudste zoon, Jacobus jr, is dan 17 jaar. Waarschijnlijk zet hij het molenaarsbedrijf van zijn vader voort met zijn broer Egidius en wat knechten.

Secretariaat: Rozenstraat 15 6658 WS Beneden-Leeuwen

Website: www.heemkundeverenigingleeuwen.nl

Bankrekening: 14.95.51.274

email: toon.banken@planet.nl

telefoon: 0487-59 3505

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel:

onder nr: 30 26 09 37

Heemkundevereniging

Heemkundevereniging
LEEUVEN

De voogden Roefs en Van de Koolwijk zorgen goed voor de kinderen. Om beide jongens een goede toekomst te geven laat de rijke bierbrouwer Francis voor eigen rekening in 1857 een nieuwe molen bouwen op een stuk grond aan de Zandstraat dat uit de erfenis van zijn oom de herbergier Willem Belgers kwam. Helaas komt Jacobus van de Zande jr twee jaar later op 24 jarige leeftijd te overlijden.

18 november 1866 overlijdt Arnolda Lagarde, de stiefmoeder van de kinderen Van der Zande. De rol van moeder heeft ze nooit echt gespeeld. Na het overlijden van Jacobus ging ze eerst naar Huisseling waar haar zuster woonde en daarna terug naar haar familie aan de Greffeling in Alphen.

Begin 1867 is er een nieuw molenhuis bij de molen aan de Zandstraat gebouwd. Op 12 februari van dat jaar trouwt Egidius van der Zande met Francina Johanna Elsen. Ze gaan in het nieuwe molenhuis wonen. Op dezelfde dag trouwt de zus van Egidius, Everdina, met de uit Zeeland afkomstige molenaar Willem van Dieten. Zij gaan aan de Molenstraat bij de oude molen wonen.

Op 14 maart 1868 verkoopt Francis van de Koolwijk de stellingmolen aan zijn neef Egidius en Willem van Dieten. Zij kopen de molen samen voor een bedrag van f10.000. Twee jaar later, op 24 september 1870, worden de bezittingen verdeeld. Omdat Egidius nogal een zwakke gezondheid had; hij was astmatisch en leed aan de gevolgen van polio, ging hij naar de kleine lichtere standermolen en kreeg Willem de grote stenen stellingmolen.

Francis van de Koolwijk komt op 10 april 1875 te overlijden. Hij woonde toen bij Willem en Everdina en betaalde daar netjes kostgeld voor. Zijn erfenis wordt verdeeld onder Egidius van der Zande, Willem van Dieten en Nicolaas van Mook die getrouwd is met Johanna van der Zande, een zus van Egidius en Everdina.

Op 8 juni 1903 is Egidius overleden. Zijn weduwe en kinderen zetten de zaak voort onder de naam 'Weduwe van der Zande'. In september 1915 vragen ze een vergunning aan voor een graanmalerij aan de dijk. Als Francina Elsen op 12 maart 1917 overlijdt, is de oude standermolen al gesloopt. Er wordt voortaan aan de dijk gewerkt.

Willem van Dieten doet het werk op de molen allang zelf niet meer. Zijn zoon Jacobus Stephanus (Sjaak) doet het zware werk aan de molen. Willem maakt zich nog wel verdienstelijk als wethouder van de gemeente Wamel. Op 9 augustus 1908 verhuizen Willem, Everdina en hun dochter Emerentia naar Dinther waar Stephanus Jacobus, de oudste zoon, notaris is. Op 3 augustus 1913 overlijdt Willem van Dieten.

Sjaak van Dieten verkoopt op 25 november 1924 de molen aan George Maas, molenaar in Hernen, die de molen aan zijn zoon Frans geeft. Op 7 maart 1925 verhuist Sjaak naar Uden op het adres van zijn pas overleden oom Hein.

De naam Jacobus, Sjaak, komt bij de molenaars van Leeuwen veel voor. Ze zijn uiteindelijk allemaal vernoemd naar Jacobus van Hemmen (1758), zoon van de Leeuwense molenaar Henricus Janssen van Hemmen. Jacobus van Hemmen was getrouwd met Anna Poelmans. Na zijn overlijden trouwde Anna met Jacobus van der Zande en zo kwam de naam daar van 2 kanten en is de naam in de familie gebleven.

Deze informatie is afkomstig uit onderzoek naar beide molens door Jos van Oijen. Daarbij is o.a. gebruik gemaakt van informatie uit de archieven in Nijmegen en Arnhem en de collectie Johan van Os. Met dank aan Frans van der Zande voor belangrijke aanvullende gegevens. Meer informatie is verkrijgbaar bij de Heemkundevereniging Leeuwen.

Secretariaat: Rozenstraat 15 6658 WS Beneden-Leeuwen

Website: www.heemkundeverenigingleeuwen.nl

Bankrekening: 14.95.51.274

email: toon.banken@planet.nl

telefoon: 0487-59 3505

Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel:

onder nr: 30 26 09 37